

Elisabeth Swensen

"Ingenting er vanskeligere enn å yte kjennsgjerningene rettferdighet"

[Skip to content](#)

- [HOME](#)
- [ABOUT](#)

Tilsynet for høy moral

[Leave a reply](#)

Legeforeningen har vedtatt at legers samvittighet trumfer loven

Legeforeningens landsstyre vedtok 6.juni at *“alvorlige samvittighetsgrunner knyttet til liv og død kan gi grunnlag for at leger gis reservasjonsmulighet for deltakelse i henvisning og behandling”*. Videre forsikres det om at pasienten må få sine rettigheter oppfylt og for øvrig verdiløse formuleringer om empati og respekt og sånn. Cut the crap. Legene har vedtatt at deres private moralske preferanser kan tilsidesette rettigheter den lovgivende forsamling har gitt norske pasienter. Abort er mest aktuelt, men vedtaket omfatter også eksempelvis kunstig befruktning av lesbiske samt avslutning av livsforlengende behandling der pasienten selv ønsker det. Et ikke utenkelig dilemma oppstår hvis rett til eutanasi – legeassistert selvmord – blir lovfestet.

Vedtaket på landsstyremøtet var enstemmig, oppnådd gjennom en utmattende og forvirrende prosess. Det er vanlig taktikk når man ønsker konsensus. Legeforeningen ønsker alltid konsensus. Logikken er at en fagforening skal stå samlet utad. Problemet oppstår når alle vet at norske leger er dypt splittet i synet på reservasjonsrett. Det blir som å sparkle over en dyp sprekke i en vekt bærende struktur.

Vi var fire medlemmer i Legeforeningens arbeidsgruppe som utredet reservasjonsrett. Landsstyret fikk fire sprikende anbefalinger fra oss. Jeg tenker at våre ulike konklusjoner – etter at vi hadde satt oss inn i samme grunnlagsmateriale – kan leses samlet som en erkjennelse av at man ikke kan basere verdispørsmål på vitenskapelig evidens og slik komme til enighet. Legeforeningen kunne ha tatt uenigheten til etterretning. Punktum. Temaet er preget av begrepsforvirring, skjulte agendaer og sterke emosjoner. Debatten er interessant i seg selv, ikke minst fordi den tydeliggjør ulike syn på profesjonsroller i et fremskredent demokrati. Det er ikke Legeforeningen som forvalter loven.

Selv er jeg er mot reservasjonsrett for leger i den offentlige helsetjenesten, både i og utenfor sykehus. "Å reservere seg" er en underlig etisk posisjon som står i kontrast til sivil ulydighet, i den grad man kommer i en samvittighetskonflikt som krever personlig handling og mot. Å sørge for at gjerninger man selv ikke har samvittighet til blir effektivt via en kollegial stråmann, har jeg kalt "de rene henders etikk". Ja, det er viktig å ha samvittighetsfritak der staten pålegger sine borgere oppgaver, jfr militær verneplikt. Å bli norsk fastlege eller gynekolog er ikke et slikt pålegg, men et informert valg på øverste hylle i et privilegert hjørne av verden. Det er ikke synd på dem som finner ut at de bør velge noe annet.

Det er viktig å verne faglig autonomi mot detaljstyring og forskriftsfesting. Men skal legene få handlingsrom og tillit må de først anerkjenne pasientens likeverd. Leger trenger samvittighet og moral, men det er en tøff øvelse å forstå at pasienter er utstyrt med tilsvarende kompass for sine beslutninger. Integritet står i motsetning til laugselitisme og anti-demokratisk tankegods. Å tro at legen er bedre enn pasienten er umoderne, i tillegg til det åpenbart uetiske.

"Når medlemmer av en profesjon samles, ender det gjerne med en sammensvergelse mot almuen og et vedtak om å heve prisene", sa Adam Smith. Jeg står ved min uttalelse – om enn spissformulert til VG samme dag som reservasjonsvedtaket ble fattet – om at Legeforeningen her primært har sørget for å beskytte legenes private sjelefred og lommebok. Så får vi håpe at pasientene alltid finner vegen i reservasjonsmangfoldet.

Publisert i Klassekampen 17.06.2013

This entry was posted in [Uncategorized](#) on [June 17, 2013](#).